

Csütörtök

Érdemes várni az új Tabánnal...

Irta: KERTÉSZ K. RÓBERT

A Tabán rendezési problémája és az ottani munkák megindítása méltán érdeklik az illetékes hatóságokat és legérdekeltettebbet, — a főváros közönségét.

A rendezési kérdés és ennek mikéntje kétségkívül hosszú évtizedekre eldönti ennek a területnek a sorsát, mely fővárosunk központi részének legérdekesebb, legszebb és legtöbbet ígérő területe. A munkák mielőbbi megkezdése viszont munkaalkalmakat teremt. Erthető tehát, hogy a Tabán-probléma mai stádiumában ez a két szempont bizonyos mértékben egymással szembe helyezkedni látszik.

Bizonyos az, hogy a rendezés a legszorosabban összefügg a rendeltetéssel, amit ez a terület a jövőben betölteni hivatva lesz. Az első szabályozási tervek elkészítésekor és az 1933. évi nyilvános tervpályázat kiírásakor is ez a rendeltetés még bizonytalanságban, homályban maradt. A tervezők nem kaphattak határozott direktívát. Ez volt az oka annak, hogy a nívós tervpályázat sem hozta meg, — amint ilyen körülmények között nem is hozhatta meg — a teljesen kiérlelt, tökéletes eredményt, vagyis olyan tervet, mely minden további nélkül megvalósítható.

Nem volt ugyanis tisztázva az a fontos kérdés, hogy a Szent Imre (Rác) fürdő magántulajdonban marad-e vagy pedig a főváros tulajdonába megy át?

Ennek a kérdésnek eldőlésétől függött ugyanis az, hogy a tabáni új városrész kialakításában a fürdőprobléma mily mértékben hangsúlyozandó ki.

Most, hogy a főváros ennek a gyógyforrásnak és fürdőnek megvásárlását, — igen helyesen — elhatározta, erre a kérdésre a feleletet megkaptuk.

Ezután most már kétséget kizáróan megállapítható, hogy a Szent Imre-fürdő szervesen beillesztendő a főváros gyógyfürdő- és idegenforgalmi politikája programjába, aminek folyamánaképpen most már aziránt sem lehet kétség, hogy ez a nagyértékű, immáron fővárosi intézmény, a Tabán központi kérdésévé válik, amely körül, mint gyújtópont körül kell megoldani a tabáni új városrész rendezését.

A Szent Imre-fürdő tulajdonjogi kérdésének rendezése összeesik azzal, hogy most, amikor a Tabán régi épületeinek túlnyomó részét már lebontották, most kapunk csak világos, áttekinthető képet arról a rendkívül érdekes és változatos területről. Mindenki láthatja ma már, hogy a Tabán voltaképpen igen kis terület, mely szépségtől, közegészségügyi és városépítési szempontokból minél gyérebb beépítést igényel. Már csak azért is, hogy a Gellérthegy északi lejtőjének tájképi szépsége minél jobban érvényesüljön az új városrészben. Másrészt pedig kívánatos, hogy itt az új fürdőcsoporthoz, a Szent Imre-fürdő, szálloda és egyéb a gyógyforrással összefüggő épületek részére minél nagyobb parkterületet biztosítsunk. Mert hiszen ezek az intézmények csak akkor szolgálhatják a főváros és a gyógyulást keresők érdekeit hiánytalanul, ha erre a célra bőségesen jelölünk ki olyan területet, melyen ezek az objektumok rendeltetésüknek megfelelően, a modern gyógyfürdőigényeket tökéletesen kielégítő módon és építőművészeti egységben épülhetnek meg, úgyhogy mindezek mellett az üdülők részére még szabad parkterületek is álljanak rendelkezésre.

Az egész gyógyfürdő-komplexumot pedig a zajos forgalomtól és átmenő uccáktól meg kell kímélni.

Gondoskodni kell arról is, hogy az új Tabán, mint fürdővárosrész Budapest legjellegzetesebb látványos tényezőjével, a Dunával közvetlen kapcsolatba kerüljön. A Tabánt tehát Duna felé meg kell nyitni, még áldozatok árán is fel kell tárnunk azt a páratlan szépségű panorámát, mely ily módon már a pesti partról is kínálkozik.

Mindezeket a szempontokat az a terv, melyet a főváros legutóbb a Közmunkák Tanácsának bemutatott, — nem veszi eléggé figyelembe. Ez a terv nagyjából ugyanaz, mint amely még májusban került a tanácsi és a fővárosi szakértők közös értekezlete elé, amikor a fürdő sorsa még teljesen bizonytalan volt. Ez a terv nem számol a fürdővel, mint a főváros tulajdonával és annak részére még uccákkal körülhatárolt telektömböket jelöl ki, nem pedig összefüggő, a környezetbe beilleszkedő egységes területet. Nem domborítja ki, mint az új városrész magvát, amelyhez minden egyébnek alkalmazkodnia kell, ha azt akarjuk, hogy az új Tabán természeti szépségeinek művészi felfokozásával méltó kerete legyen az új fürdőnek, amely az egész új városrész jellegét meghatározza.

Ezért nem fogadhatta el a Közmunkák Tanácsának mérnöki és szépségtani bizottsága a legújabb fővárosi tervet teljes egészében, még a közművek kivitele alapjául sem. A közmunkák elindításának érdekében azonban hozzájárult ahhoz, hogy a tabáni periferikus területeken az útépités megkezdhető legyen, így a Krisztina körútnak a Bethlen-udvarig vezető új szakaszán és a Krisztinavárosból a Naphegy keleti lejtőjén a Hegyalja útig vezető útvonalán. Ezek a munkaalkalmak tehát már is megnyílnak.

A Tabán és a főváros érdekében azonban kérték kellett olyan új terv készítését, mely leg-

alább nagy vonásokban megállapítja a főváros fürdőpolitikai elképzelésének konkrétizálását a Szent Imre fürdőre vonatkoztatva. Mert nem tehetjük ki magunkat annak, ami a Gellért-fürdőnél már bekövetkezett, hogy a rendelkezésre álló terület már ma szűknek bizonyul, úgyhogy ott a gyógyfürdő üdülő betegek a telepen magán nyugodt sétautat nem találnak, olyannyira be van az már építve. A Gellért-fürdő ma már inkább mondain szórakozási hely, mint gyógyhely.

Felelőssége tudatában hozta határozatát a Közmunkatanács, hogy biztosítsa mindazoknak a reményeségeknek teljesülését, melyeket az áldozatokat végeredményben meghozó fővárosi adófizető polgárság jogosan fűz ehez a csodaszép területhez, — ennek rendezéséhez gazdasági, vá-

rosszépségtani és idegenforgalmi szempontokból egyaránt.

Néhány hónap idővesztése nem vehető figyelembe akkor, amikor a főváros jövőjére is döntőhatású kérdés felett kell határozni. Az ilyen nagy problémák kiérlelést igényelnek, — így van ez világszerte. Bár csak több nyugalommal hajtották volna végre annakidején a régi Belváros rendezését és az Erzsébethíd tengelykitűzését is, kevesebb sajnálkoznivalónk volna most.

A tabáni probléma nagyszerűségére érdemes még egy kis időt áldozni, újabb szellemi erőfeszítést és higgadt megfontolást, nehogy a következő nemzedék bennünket is elítéljen. Az Új-Tabánt nem a nyomasztó ma közelségéből, hanem a jövő nagy távlatából kell nézni és megoldani.